

Slovník pojmov

Eugen Bárkány (1885 – 1967) – stavebný inžinier a zakladateľ prvého židovského múzea na Slovensku, ktoré pôsobilo v Prešove v rokoch 1928 – 1942

Desatoro – desať Božích prikázaní, zvyčajne sa zobrazujú na dvoch tabuliach

holokaust (šoa) – bezprecedentná genocída európskeho židovstva realizovaná v rokoch 1933 – 1945 štátnym aparátom nacistického Nemecka a s ním kolaborujúcich štátov (vrátane Slovenskej republiky) za použitia efektívnej štátnej byrokracie a najnovších výdobytkov vedy a techniky

Chanuka – sviatok na pamiatku znovuzasvätenia Jeruzalemského chrámu a statočného odboja Makabejcov

maurský sloh – typický pre arabskú architektúru Maroka a Španielska, v 19. storočí sa často používal pri stavbách synagóg

menora – sedemramenný svietnik, ktorý pôvodne stál v Jeruzalemskom chráme, je jedným zo symbolov judaizmu a židovstva

neologický judaizmus – moderný prúd judaizmu, ktorý vznikol v Uhorsku v 19. storočí

ortodoxný judaizmus – tradičný prúd judaizmu, ktorý stojí v opozícii voči reformnému a neologickému judaizmu

synagóga – hebr. beit kneset, modlitebňa a miesto zhromaždenia židovskej komunity

Desatoro z fasády synagógy je dnes vystavené v expozícii Židovského komunitného múzea

**synagoga
bratislava**

Židovské komunitné múzeum
www.synagogue.sk

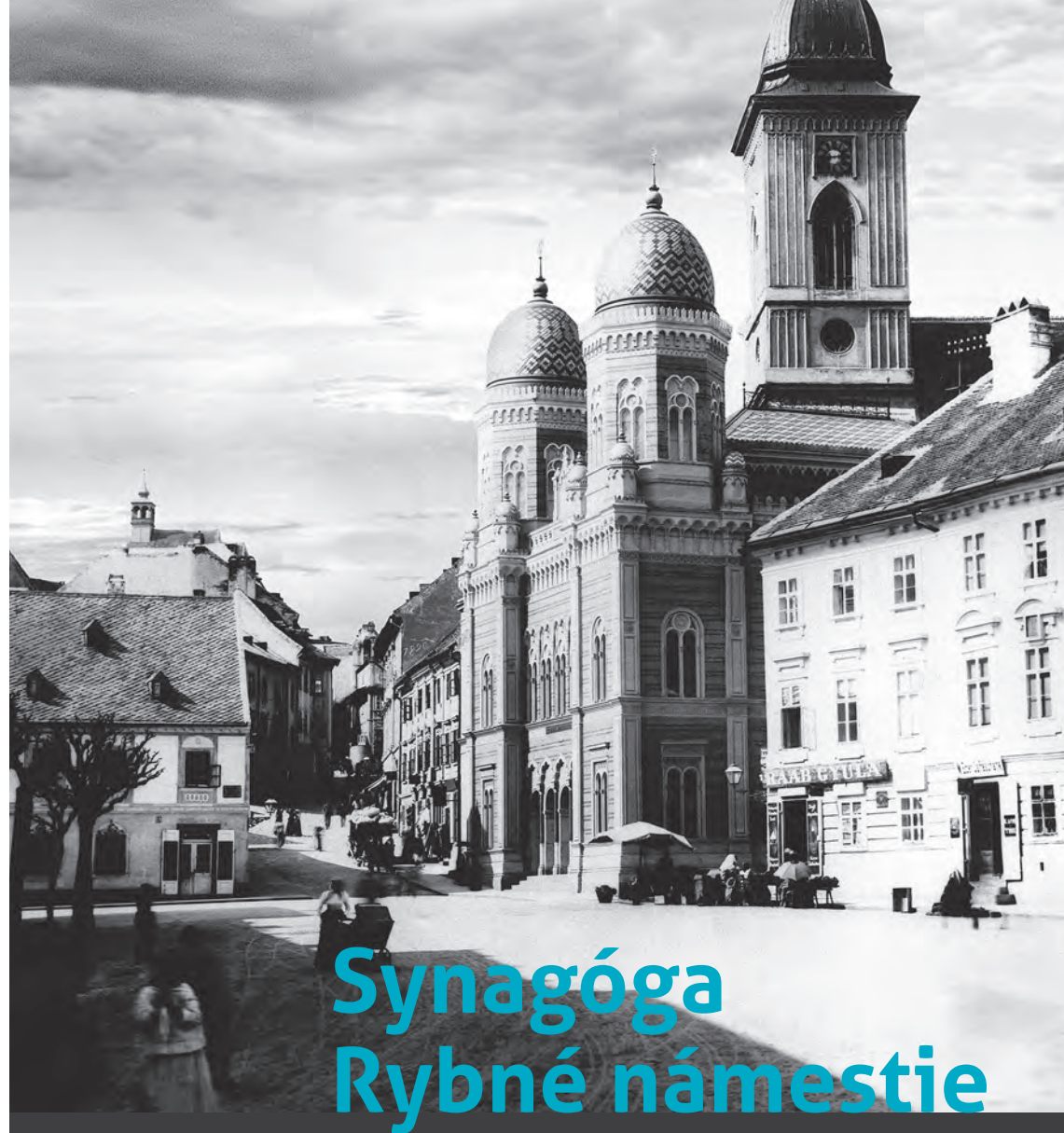

**Bratislavský
samosprávny
kraj**

Partnerom Židovského komunitného múzea je Bratislavský samosprávny kraj

Materiál pre potreby vzdelávacieho programu Židovské kultúrne dedičstvo v Bratislave vydal Neinvestičný fond židovského kultúrneho dedičstva – Menorah, 2014

Text © Maroš Borský Design © Martin Lepej

Synagóga Rybné námestie

V Bratislave nie je azda miesto, ktoré by tak evokovalo tragickú minulosť a prerušenu kontinuitu mesta ako priestor, kde stála neologická synagóga na Rybnom námestí. Bratislavčania vnímajú túto lokalitu ako miesto historickej pamäti. Historické fotografie zbúranej synagógy dnes visia v mnohých bratislavských kaviarňach ako symbol nenávratne strateného mesta, známeho trojjazyčnosťou a spolunažívaním viacerých etnických a náboženských skupín. Synagógu si dala v roku 1893 postaviť neologická židovská obec na námestí v susedstve Dómu sv. Martina. Dvojpodlažná budova, ktorú navrhol Dezső Milch v maurskom štýle, mala dvojvežovú fasádu. Medzi vežičkami s charakteristickými cibulovitými strechami boli umiestnené tabule Desatora. Synagóga bola významnou dominantou mesta a často sa objavovala ako motív dobových pohľadníc.

Neologická židovská obec si postavila novú synagógu v susedstve Dómu sv. Martina

1893

1918

Rabín Samuel Funk požehnal pred synagógou cisárskemu páru

Synagóga sa využívala ako televízne štúdio. V jednej miestnosti zhromaždil Eugen Bárkány zberku judaík. Židovská komunita tu chcela zriadiť múzeum

šesťdesiate roky

1969

Napriek protestom kultúrnej obce zbúrali synagógu, aby uvoľnila miesto pre Most SNP

Počas sviatku Chanuka sa každoročne zapáľuje svietnik, ktorý symbolizuje prítomnosť židovskej komunity v meste

1993

1997

Na mieste zbúranej synagógy postavili Pamätník holokaustu